

«ҚЫЗЫЛЖАР ДАРЫНЫ» ДАРЫНДЫ БАЛАЛАР
МЕН ТАЛАНТТЫ ЖАСТАРДЫ АНЫҚТАУ ЖӘНЕ
ҚОЛДАУ ОРТАЛЫҒЫ» КММ

КГУ «ЦЕНТР ПО ВЫЯВЛЕНИЮ И ПОДДЕРЖКЕ
ОДАРЕННЫХ ДЕТЕЙ И ТАЛАНТЛИВОЙ
МОЛОДЕЖИ «ҚЫЗЫЛЖАР ДАРЫНЫ»

Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық ғылыми жобалар конкурстарын ұйымдастыру және өткізу ЕРЕЖЕСІ

ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРУ ПӘНДЕРІ БОЙЫНША ҒЫЛЫМИ ЖОБАЛАРДЫҢ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ БАЙҚАУЛАРЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ ТУРАЛЫ.

ҒЫЛЫМИ КОНКУРСТАРДЫҢ МАҚСАТТАРЫ :

- ОҚУШЫЛАРДЫҢ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ЖӘНЕ ОҚУ-ТАНЫМДЫҚ ҚЫЗМЕТІН ҮНТАЛАНДЫРУ;
- ЕҢ ДАРЫНДЫ ЖӘНЕ ТАЛАНТТЫ ЖАС ЗЕРТТЕУШІЛЕРДІ ІРІКТЕУ ЖӘНЕ ҚОЛДАУ;
- ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЗИЯТКЕРЛІК ӘЛЕУЕТІН ҚАЛЫПТАСТЫРУҒА ЖӘРДЕМДЕСУ.

ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН ПӘНДЕР БОЙЫНША РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ ЖОБАЛАР КОНКУРСТАРЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ ТУРАЛЫ

Ғылыми конкурстардың іріктеу кезеңдері халықаралық ережелер (Intel ISEF) – Ғылыми шолу комитеті (бұдан әрі – ҒШК) талаптарына сәйкес жүргізіледі.

ҒШК – ғылыми жұмыстардың, сертификаттардың, зерттеу жоспарлары мен экспонаттардың ғылыми конкурстардың әрбір кезеңінде ережелерге, заңдарға және ережелерге сәйкестігін бағалауға жауапты білікті тұлғалар тобы.

**ҒЫЛЫМИ БАЙҚАУЛАРДЫҢ БАРЛЫҚ КЕЗЕҢДЕРІНДЕ МАМАНДЫҒА РҰҚСАТ БЕРМЕЙДІ:
ПЛАГИАТ, ФАЛСАФИФАЦИЯ, БҰРЫН БАСҚА БАЙҚАУЛАРДА ҰСЫНЫЛҒАН ЖҰМЫСТАРДЫ
ӨЗІҢІЗ РЕТІНДЕ ПАЙДАЛАНУ НЕМЕСЕ БЕРУ..**

ҒШК ұсынылған жұмыстарды қарастырады, ғылыми конкурстарды ұйымдастыру және өткізу жөніндегі республикалық ұйымдастыру комитеті бекіткен бағалау критерийлері бойынша қорытындылайды, әрбір жобаны қарастырады және қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы – облыстық кезеңдегі, жаратылыстану бойынша қатысушыларды анықтайды. жаратылыстану-математика бағыты – республикалық кезең.

ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРУ ПӘНДЕРІ БОЙЫНША ҒЫЛЫМИ ЖОБАЛАРДЫҢ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ БАЙҚАУЛАРЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ ТУРАЛЫ.

ҒЫЛЫМИ БАЙҚАУЛАРҒА ТӨМЕНДЕГІ ЖҰМЫСТАР **ҰСЫНЫЛАДЫ:**

- белгілі бір ғылым саласындағы фактілерді, оқиғаларды, құбылыстарды және жеке, бұрын белгісіз аспектілерді жарықтандыру;
- практикалық мәселелерге жаңа шешімдерді енгізетін, мектеп эксперименттерін жетілдіруге және өндірістік процестерді ұтымды етуге ықпал ететін құрылғылардың, модельдердің және аспаптардың конструкцияларын білдіреді;
- әлеуметтік-экономикалық мәселелерді шешуге бағытталған экономикалық және құқықтық негіздемесі бар компьютерлік модельдер мен жобалар.

ҒЫЛЫМИ БАЙҚАУЛАР ҮШІН ЖҰМЫСҚА **РҰҚСАТ БЕРМЕЙДІ:**

- жануарларға қатыгездікпен қарауды көздейтін эксперименттер жүргізілетін, адам мен жануарлардың денсаулығына зиян келтіретін заттарды пайдаланатын кәмелетке толмағандардың қолы жетпейтін жабдықты пайдалану (канцерогендік және мутагендік әсері бар улы, радиоактивті, зерттелмеген биологиялық белсенді қосылыстар, адамдар мен жануарлар үшін патогенді немесе шартты патогенді заттар, микроорганизмдер, вирустар, алкоголь, темекі);
- бұрын республикалық байқауларда ұсынылған.

ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРУ ПӘНДЕРІ БОЙЫНША ҒЫЛЫМИ ЖОБАЛАРДЫҢ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ БАЙҚАУЛАРЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ ТУРАЛЫ.

ЗЕРТТЕУ ЖҰМЫСТАРЫН ЖОБАЛАУҒА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

1. Жұмыстың мәтіні компьютерде теріліп, мазмұны болуы керек : **ТАҚЫРЫП БЕТІ, МАЗМҰНЫ, ҚАЗАҚ НЕМЕСЕ ОРЫС ТІЛІНДЕГІ РЕФЕРАТ (АННОТАЦИЯ)**(зерттеу жұмысы жазылған тілге байланысты) **ЖӘНЕ АҒЫЛШЫН ТІЛІНДЕ КІРІСПЕ, ЗЕРТТЕУ БӨЛІМІ, ҚОРЫТЫНДЫ, ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ.**
2. Титул бетігінде көрсетіледі : **ҰЙЫМНЫҢ ТОЛЫҚ АТЫ**, қай жерде жұмыс жасалды, қала, мектеп; **АВТОРДЫҢ ТЕГІ, АТЫ**(бірлескен автор), сынып; жұмыс атауы; жұмыстың дайындалған бағыты, **БӨЛІМ; БАСШЫСЫНЫҢ АТЫ-ЖӨНІ; ҚАЛА** (жарыс қайда өтеді), **ЖЫЛ.**
3. **Абстракт (аннотация) (250 сөзден артық емес)** жұмыстың қысқаша мазмұнын көрсетуі керек, оның ішінде: зерттеудің **МАҚСАТЫ**; Гипотеза; **КЕЗЕҢДЕР**, зерттеу процедурасы; **ЭКСПЕРИМЕНТТІК ТЕХНИКА**; Зерттеудің **ЖАҢАЛЫҚТЫҒЫ** және дербестік дәрежесі; **ЖҰМЫС НӘТИЖЕЛЕРІ МЕН ҚОРЫТЫНДЫ; НӘТИЖЕЛЕРДІ ПРАКТИКАЛЫҚ ПАЙДАЛАНУ АЙМАҚТАРЫ.**
4. Кіріспеде (2 беттен артық емес) мыналар бар: таңдалған зерттеу тақырыбының өзектілігі, осы жұмыстың **МАҚСАТЫ** (Тапсырмасы); **МӘСЕЛЕЛЕРДІ ШЕШУДІҢ ӘДІСТЕРІ** қысқаша көрсетілген.
5. Жұмыстың зерттеу бөлімі (20 беттен аспайтын) жеке тараулардан (параграфтардан) тұруы керек және мыналарды қамтуы керек: осы жұмыстың қажеттілігін көруге және оның мақсатын (тапсырмасын) тұжырымдауға мүмкіндік беретін **ТАҢДАЛҒАН ТАҚЫРЫП БОЙЫНША БЕЛГІЛІ НӘТИЖЕЛЕРДІ АНАЛИТИКАЛЫҚ ШОЛУ. ; АЙТЫЛҒАН МӘСЕЛЕНІ ШЕШУ ӘДІСТЕРІН СИПАТТАУ; ЖҰМЫС НӘТИЖЕЛЕРІ ЖӘНЕ ОЛАРДЫ ТАЛҚАЛАУ; ИЛЛЮСТРАТИВТІК МАТЕРИАЛ** (сызбалар, графиктер, фотосуреттер, суреттер).

ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРУ ПӘНДЕРІ БОЙЫНША ҒЫЛЫМИ ЖОБАЛАРДЫҢ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ БАЙҚАУЛАРЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ ТУРАЛЫ.

ЗЕРТТЕУ ЖҰМЫСТАРЫН ЖОБАЛАУҒА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

6. Пайдаланылған әдебиеттерге сілтемелер төртбұрышты жақшада берілуі керек. **Нөмірлеу дәйекті** болуы керек, себебі сілтемелер мәтінде көрсетіледі.
7. **Қорытындыда (1 беттен аспайтын)** жұмыстың негізгі нәтижелері және олардың негізінде жасалған қорытындылар, жұмыс нәтижелерін ғылыми және практикалық мақсаттарда пайдалану бойынша ұсыныстар көрсетіледі.
8. **Пайдаланылған әдебиеттер** жұмыстың соңында жалпы тізім ретінде келесі ретпен беріледі:
 - автордың тегі мен аты-жөні;
 - мақаланың және журналдың атауы (журнал мақалалары үшін);
 - журналдың, кітаптың атауы;
 - шыққан жері мен баспасы (кітаптар үшін);
 - шыққан жылы, шығарылым нөмірі, беттер.
9. Әрбір жұмыс таңдалған тақырыптың **өзектілігін**, автордың жұмысқа қосқан жеке үлесін, жұмыстағы кемшіліктерді және нәтижелерді одан әрі пайдалану бойынша **ұсыныстарды** көрсететін **жетекшінің рецензиясымен қоса берілуі** тиіс.
10. **ЕКІНШІ (ОБЛЫСТЫҚ) ЖӘНЕ ТӨРТІНШІ КЕЗЕҢ БОЙЫНША ӨЛШЕМІ 135X125 ШАР САНТИМЕТРДЕН КӨП БОЛМАЙДЫ ТҮРҒЫНДАРҒА ОРНАТУ ҮШІН ДЕМОНСТРАЛЫҚ МАТЕРИАЛДЫ (ЕСЕП ҮШІН) ДАЙЫНДАУ ҰСЫНЫЛАДЫ.**

ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРУ ПӘНДЕРІ БОЙЫНША ҒЫЛЫМИ ЖОБАЛАРДЫҢ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ БАЙҚАУЛАРЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ ТУРАЛЫ.

СТЕНДТЕРДІ ЖОБАУҒА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

- СТЕНДТІҢ ЖОҒАРҒЫ БӨЛІГІНДЕ КӨЛДЕНЕҢІНЕН ЖОБА ТАҚЫРЫБЫН, АҢДАТПАНЫ ОРНАТУ КЕРЕК
- СТЕНД МАТЕРИАЛДАРЫ ЖҰМЫС МАЗМҰНЫН КӨРСЕТЕДІ, ЭСТЕТИКАЛЫҚ ЖАЗЫЛҒАН, ГРАФИКАЛАРДЫ, ФОТОЛАРДЫ, СУРЕТТЕРДІ, ДИАГРАММАЛАРДЫ, ҚОРЫТЫНДЫЛАРДЫ ҚҰРАЙДЫ
- МАЗМҰНДЫ ДАЙЫНДАУ КЕЗІНДЕ ЖОБА АВТОРЫ АЛҒАН НӘТИЖЕЛЕРДІ ҰСЫНУҒА НЕГІЗГІ КӨҢІЛ БЕРІЛЕДІ

!!! ҒЫЛЫМИ ЖЕТЕКШІ АЛЫНҒАН НӘТИЖЕЛЕРДІҢ СЕНІМДІЛІГІН ЖӘНЕ ДҰРЫСТЫҒЫН, ЖҰМЫСТА ДИПЛОМ ЖҰМЫСТЫҒЫНАН, МАГИСТРАТТЫҚ ЖӘНЕ КАНДИДАТТЫҚ ДИССЕРТАЦИЯЛАРДАН, ЕСЕПТЕРДЕН КӨШІРЛГЕН НӘТИЖЕЛЕРДІ ҚҰРМАЙДЫ.

ОҚУШЫ ЖАҢА БІЛІМДЕР ЖӘНЕ ӨЗГЕРІСІЗ ЗЕРТТЕУ ҚАБЫЛДЫЛЫҒЫН АЛЫП, МҮМКІНДІГІНШЕ КӨП ЖҰМЫСТЫ АЯҚТАУЫ КЕРЕК.

ҒЫЛЫМИ БАЙҚАУЛАРДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ ТӘРТІБІ

ЗЕРТТЕУ ТАҚЫРЫПТАРЫН «ДАРЫН» РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ АҚШ-ТЫҢ ИНТЕЛСЕНГІНДЕ (INTELSE, INTELSE) ТІРКЕЛГЕН ЖОБАЛАРҒА ТІРКЕЛУ ҮШІН ТИІСТІ ЖЫЛДЫҢ 15 ҚЫРКҮЙЕКТЕН KEЙІНГІCІЗ ТІРКЕЛЕДІ.

ҒЫЛЫМИ БАЙҚАУЛАР ТӨРТ КЕЗЕҢМЕН ӨТКІЗІЛЕДІ

БІРІНШІ КЕЗЕҢ(мектепшілік, аудан) – білім бөлімдері.

ЕКІНШІ КЕЗЕҢ (алдын ала іріктеу/аймақтық) – «Қызылжар дарыны» дарынды балалар мен талантты жастарды анықтау және қолдау орталығы» КММ екі турда:

- бірінші тур – жобаны қорғау;
- екінші тур – сыныбына, оқу тіліне сәйкес негізгі пәнді тереңдетіп оқыту бағдарламасы бойынша, ғылыми жоба конкурстары өтетін пәндер тізімі бойынша тестілеу. Әдістемелік кеңес құрастырған тест тапсырмалары 60 сұрақты (120 балл) қамтиды, оны орындауға 2 сағат (120 минут) бөлінген.

Үшінші кезеңге тестілеудің жалпы баллының кемінде 50%-ын жинаған алдын ала іріктеу кезеңінің екінші турының қатысушылары жіберіледі. Топтық жұмыстың үшінші кезеңге өтуіне мүмкіндік беру үшін өту баллы жұмыс авторларының жинаған ұпайларының орташа арифметикалық мәні болып табылады.

ҮШІНШІ КЕЗЕҢ (іріктеу) – Жаратылыстану-математика бағытындағы «Дарын» республикалық ғылыми-практикалық орталығы және әлеуметтік-гуманитарлық бағыттағы облыстық білім беру ұйымдары (алдын ала емтихан).

Ең көп ұпай жинаған үшінші кезең жеңімпаздары төртінші кезеңге жіберіледі.

ТӨРТІНШІ КЕЗЕҢ (республикалық) – Республикалық ұйымдастыру комитеті (жобаларды қорғау).

ҒЫЛЫМИ БАЙҚАУЛАРДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ ТӘРТІБІ

Ғылыми конкурстың **БІРІНШІ** және **ЕКІНШІ** кезеңдерін өткізу мерзімі Солтүстік Қазақстан облысының білім басқармасы басшысының бұйрығымен белгіленеді.

Ғылыми конкурстың **ҮШІНШІ** және **ТӨРТІНШІ** кезеңдері Қазақстан Республикасы Білім министрінің бұйрығымен айқындалған мерзімдерде өткізіледі.

БІРІНШІ КЕЗЕҢДЕ 9-11 сынып оқушылары оқушылардың ғылыми қоғамдарының немесе олардың ғылыми жетекшісінің ұсынысы бойынша қатысады. Екі оқушыдан артық емес ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізеді.

ЕКІНШІ КЕЗЕҢГЕ бірінші кезеңнің жеңімпаздары қатысады, олар өз жұмыстарын ғылыми жетекшісінің шолуымен және ілеспе құжаттарымен (өтініш, мектеп есебі, ғылыми журналдар) ұсынады.

ҮШІНШІ КЕЗЕҢНІҢ қорытындысын шығару кезінде тестілеуге арналған ұпайлар мен жобаны қорғау кезінде алынған ұпайлар қосылады.

ТӨРТІНШІ КЕЗЕҢ – осы Ереженің талаптарына сәйкес дайындалған ғылыми-зерттеу жұмысын қорғау және постерлік материалды көрсету. Жұмысты қорғау кезінде жұмыс авторына (бірлескен авторға) баяндама жасау үшін 10-15 минут уақыт беріледі.

ОБЛЫСТЫҚ ЖӘНЕ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ КЕЗЕҢДЕРГЕ ЖОБАНЫ ҚОРҒАУ ТУРАЛЫ ӨТКІЗУ ФОРМАТЫ

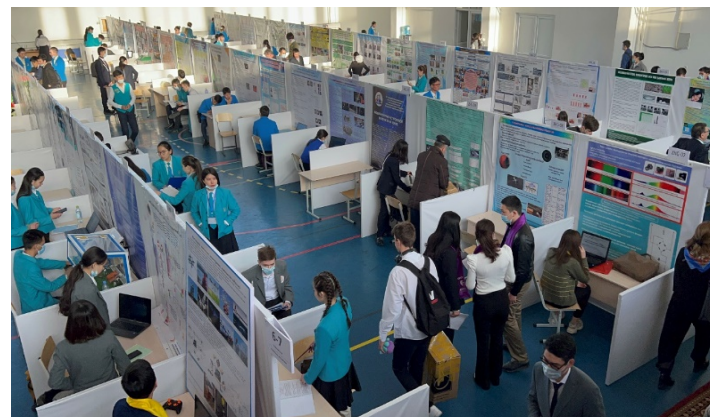
➤ Жобаларды қорғау «көрме-жәрменке» форматында өтеді.

➤ Әрбір оқушыға ғылыми жобаны өткізу үшін арнайы аймақ бөлінген.

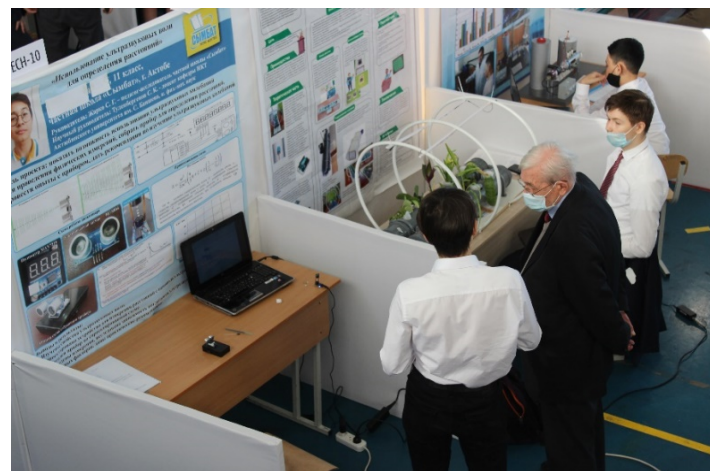
➤ Қазылар алқасының мүшелері әр қатысушының жұмысын белгіленген критерийлер бойынша бағалайды және кері байланыс жасайды.

➤ Ұлттық холдингтер мен компаниялардың, университеттердің, ғылыми орталықтардың, қоғамдық ұйымдардың өкілдеріне оқушылардың ғылыми жобаларын қорғауға қатысуға рұқсат етіледі, сондай-ақ олардың нәтижелері бойынша оқуға жеке гранттар, сертификаттар және басқа да бағалы сыйлықтар беріледі.

БАРЛЫҚ БӨЛІМДЕРДЕГІ ЖҰМЫСТАР БІР БӨЛМЕГЕ ОРНАЛАСТЫРЫЛҒАН, АВТОРЛАРДЫҢ АТЫ-ЖӨНІ ШИФРЛЕНГЕН ЖӘНЕ ТРАНСЛЯЦИЯ ЖҮРГІЗІЛГЕН

ӘДІЛҚАЗЫЛАР АЛҚАСЫ ҚАТЫСУШЫЛАРДЫҢ ЖҰМЫСЫН ТЫҢДАЙДЫ, СҰРАҚТАР ҚОЙЫП, БАҒАЛАЙДЫ, ҰСЫНЫС БЕРЕДІ

ОБЛЫСТЫҚ ЖӘНЕ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ КЕЗЕҢДЕРГЕ ЖОБАНЫ ҚОРҒАУ ТУРАЛЫ ӨТКІЗУ ФОРМАТЫ

ДИЗАЙН СИПАТТАМАСЫ

Қатар жақтаулары жобалық стендтерге жолдарды қалыптастыру үшін жиналған хромдалған түтіктерден жасалған. Бұл жақтаулар берік және оңай құрастырылады.

ЖАҚТАУ ӨЛШЕМДЕРІ

Әрбір стенд ғылыми жобаны ұсыну үшін стандартты панельге сәйкес келуі керек. Панельдің өлшемі: биіктігі 120 см, ені 120 см панельдің орталық бөлігі 60 см, бүйір бөліктерінің әрқайсысы 30 см. Тақырыптар үшін қосымша үстіңгі панель (мысалы, 20x90 см) қамтамасыз етілуі мүмкін.

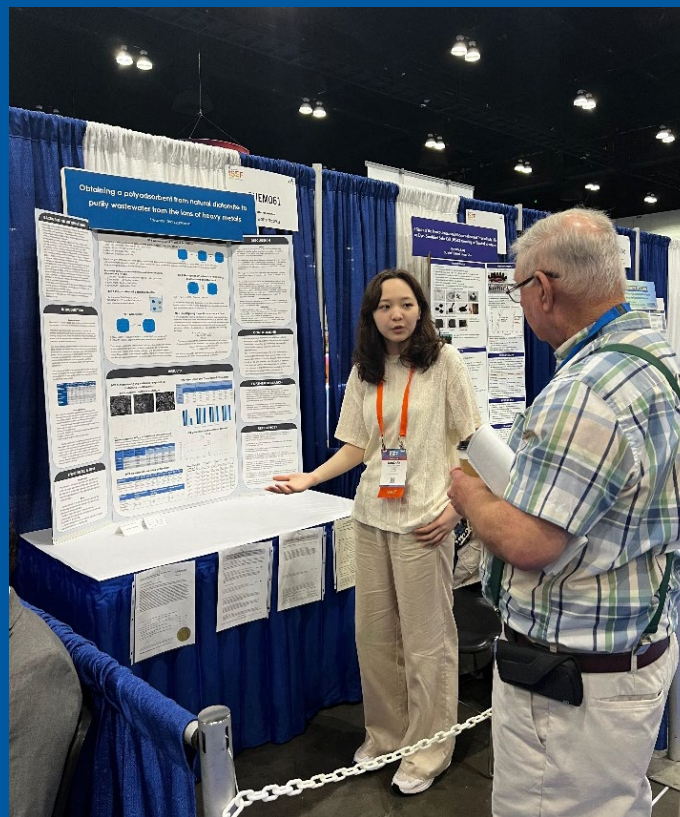

ОБЛЫСТЫҚ ЖӘНЕ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ КЕЗЕҢДЕРГЕ ЖОБАНЫ ҚОРҒАУ ТУРАЛЫ ӨТКІЗУ ФОРМАТЫ

ЖОБА ОРЫНДАРЫ

Әрбір ғылыми жәрменке алаңы негізгі дисплей тақтасы (стенд) орнатылатын мектеп үстелінің стандартты өлшемі болуы керек. Сонымен қатар, парталар бір матадан жасалған алжапқыштармен жабылуы керек.

ҚОРШАУ

Әрбір үстелдің екі жағында хромдалған құбырлардың бөліктері болуы керек. Бұл бөліктер үстел деңгейінен жоғары болады және матадан жасалған экран алжапқыштарымен жабылады. Қосымша элементтер: демеуші логотиптерді үстелдерді жабатын алжапқыштарға бекітуге болады.

ҒЫЛЫМИ БАЙҚАУЛАРДЫҢ ЖЕҢІМПАЗДАРЫН МАРАПАТТАУ

Ғылыми байқаулардың облыстық кезеңінің жеңімпаздары **I, II, III** дәрежелі дипломдармен марапатталады.

Республикалық кезеңдегі жеңімпаздар саны төртінші кезеңге қатысушылардың жалпы санының **45%** құрайды. Ғылыми байқаулардың **республикалық кезеңінің** жеңімпаздары **I, II, III** дәрежелі дипломдармен марапатталады.

I, II, III дәрежелі дипломдардың саны келесі пропорция негізінде анықталады:

Жеңімпаздардың **50% III** дәрежелі дипломдармен марапатталады

30% – II дәрежелі дипломдар

20% – I дәрежелі дипломдар

Егер бірнеше қатысушы жүлделі орындарды анықтау үшін қажетті ең төменгі деңгейге сәйкес келетін бірдей ұпай санын жинаса, республикалық кезең жеңімпаздарының саны қазылар алқасының шешімімен көбейтіледі.

КАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН ПӘНДЕР БОЙЫНША РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ ЖОБАЛАР КОНКУРСТАРЫ ӨТКІЗІЛЕТІН ПӘНДЕРДІҢ ТІЗБЕСІ

№	Бағыт	Тестілеудегі пән
1	Физика	Физика
2	Техника	Физика
3	Жер және ғарыш туралы ғылымдар	Физика
4	Математика	Математика
5	Қолданбалы математика	Математика
6	Информатика	Математика, Информатика
7	Экономика	Математика, География
8	Биология	Биология
9	Химия	Химия
10	Қоршаған ортаны қорғау және адам денсаулығы	Биология
11	История	Дүниежүзі тарихы ,Қазақстан тарихы
12	Адам және қоғам	Дүниежүзі тарихы ,Адам. Қоғам. Құқық
13	Өлкетану	География, Қазақстан тарихы
14	Әдебиет	Қазақ әдебиеті мен орыс әдебиеті
15	Этномәдениеттану	Қазақ әдебиеті мен орыс әдебиеті, Дүниежүзі тарихы, Қазақстан тарихы
16	Тіл білімі	Қазақ, орыс, ағылшын, неміс және француз тілдері